

ІНДЕКСНІ ФОНДИ НА РИНКУ ІНВЕСТИЦІЙ: ОСОБЛИВОСТІ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Якушева І.Є., к.е.н., доцент,
Таврійський державний
агротехнологічний університет
ім. Дмитра Моторного, м. Мелітополь

Функціонування сучасного фондового ринку обумовлює розвиток інвестиційних новацій для стимулювання збільшення обсягів залучення грошового капіталу, розширення можливостей і зацікавленості інвесторів. Індексні фонди – це особливі посередники фінансового ринку; реалізують механізм спільного інвестування, що має певні конкурентні переваги для потенційних індивідуальних інвесторів. На світовому фінансовому ринку індексні фонди зарекомендували себе як високоефективний механізм розвитку ринку цінних паперів, завдяки їх високій відкритості і прозорості, зручності використання в інвестиційних операціях. Але в Україні індексні фонди знаходяться в стадії становлення і не набули значного поширення, хоч і мають перспективний потенціал для розвитку.

Відомо, що індексний інвестиційний фонд – це пайовий фонд, інвестиційний портфель якого аналогічне фондовому індексу [1]. Тобто, фонд, який купує цінні папери обраного біржового або корпоративного індексу і слідує їх доходності. Згідно вимог законодавчої бази нашої країни індексні фонди представляють собою закриті фонди, сутність діяльності яких базується на залученні колективних інвестицій, професійному управлінні активами та ризиками.

З акціями індексного інвестиційного фонду на фондовій біржі можна здійснювати операції купівлі-продажу, як і з акціями звичайних компаній. Експерти відмічають, що робота з індексними фондами надійний і вигідний метод пасивного інвестування, коли інвестору немає необхідності глибокого аналізу фондового ринку. До переваг роботи приватних капіталовкладників з індексними фондами є:

- широка диверсифікація;
- прозорість і надійність;
- баланс ризику і доходності;
- доступність (завдяки невеликій вартості);
- висока ліквідність;
- гнучкість в управлінні;
- охоплення багатьох секторів економіки;
- низькі трансакційні витрати;
- зручність і простота роботи.

Практика свідчить, що інвестування в індексні фонди доцільно при довгостроковій стратегії, тоді для інвестора збільшується прибутковість вкладень. Індексні фонди, як правило, не сплачують дивіденди і розглядаються як інструмент довгострокових інвестицій, які з часом капіталізуються. Потенційному інвестору слід враховувати, що диверсифікація індексних фондів не дозволяє отримати максимально можливий дохід. Незважаючи на високу ліквідність (що означає можливість швидкого продажу своєї частки на вторинному ринку) реалізувати її можливо зі значними втратами коштів.

Акції або паї індексних фондів можна придбати з відкритого брокерського рахунку. На вітчизняному ринку цінних паперів придбати можна тільки акції індексних фондів, які слідує таким індексам української фондової біржі (звертаємо увагу на невелику кількість емітентів, що включаються до списку індексу):

- індекс ПТФС – розраховується на основі динаміки цін на найбільш ліквідні акції за якими здійснюється найбільша кількість угод (20 компаній);
- індекс UX розраховується на основі цін на акції п'ятнадцяти найбільших компаній України («блакитних фішок» - 15 компаній).

Розвиток інвестиційних індексних фондів здатний забезпечити позитивний вплив на функціонування ринків цінних паперів, сприяти збільшенню їх відкритості та підвищувати довіру до фондового інвестування з боку учасників. В той же час слід зазначити, що індексні фонди в реаліях українського ринку залишаються досить ризикованими.

Створення відносно простого і прозорого механізму функціонування індексних фондів потребує певних зусиль. Для поширення і інтенсифікації діяльності індексних фондів на ринку цінних паперів України необхідно вивчати і впроваджувати досвід провідних країн, працювати над вдосконаленням вітчизняного законодавства і політикою державного регулювання; розширювати список цінних паперів, що включаються до індексів. Слабкий розвиток ринку цінних паперів в Україні, незначна кількість і нерепрезентативність фондових індексів, їх волатильність також є перешкоджанням для активізації індексного інвестування.

Крім того, слід зазначити, що вагомим чинником розвитку фондового ринку і індексних фондів, як інструментів інвестування, є підвищення доходів населення, довіри до фінансових посередників і забезпечення необхідного рівня фінансової грамотності. На основі цього і активізується система приватних заощаджень, зацікавленість і бажання інвестувати.

Список літератури

1. Коверда В.М., Індексні інвестиційні фонди - нові фінансові інститути колективних інвестицій і біржових технологій на світовому фінансовому ринку // В.М. Коверда/ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [file:///C:/Users/User/Downloads/Nvchu_ec_2010_495_32%20\(6\).pdf](file:///C:/Users/User/Downloads/Nvchu_ec_2010_495_32%20(6).pdf)
2. Юхимчук В. Д., Перспективи створення індексних фондів в Україні // В.Д. Юхимчук/ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ecj.oa.edu.ua/articles/2013/n23/50.pdf>